

și Slatina la 1368¹, Brăila, Tîrgșor, Tîrgoviște și Dimbovița la 1413². Prezența neguțătorilor în aceste centre însemna activitate, deci prilej de venit, atît pentru tîrgoveți — hangii, ospătari, fierari, negustori localnici ce adunau produsele agricole sau turmele destinate exportului și cumpărau, spre revînzare, articole de import, cărăuși —, cît și pentru autoritățile de stat, vameșul și dregătorii subalterni urmărind încasarea taxelor. Există însă și numeroase mărturii directe ale interesului și sprijinului dat de domnie tîrgoveților și, în general, tuturor participanților la schimburile de mărfuri care aduceau, de altfel, autorităților statului feudal venituri apreciabile.

Dan al II-lea stabilește tîrgoviștenilor, pentru a le înlesni negoțul, plata unei singure vămi, precizînd: «... de la toate cumpărăturile să dați vamă mai puțin ceva, cum ați dat în zilele vechilor domni, astfel și acum...»³; acest privilegiu al neguțătorilor din Tîrgoviște era anterior cîrmuirii lui Dan al II-lea. La 17 mai 1421, voievodul Radu Praznaglava, adresîndu-se brașovenilor, pretinde clar aplicarea principiului reciprocității, scriînd: «... Să umble cu o marfă oamenii domniei-mele în țara voastră și să lăsați să vie orice marfă în țara domniei-mele...»⁴.

Libertatea muntelui de a exporta la Brașov felurite articole și de a veni acolo cu alte mărfuri este exprimată și de Dan al II-lea, cu precizarea, interesantă, ca lucrurile să fie la fel ca pe vremea înaintașului său, Mircea cel Bătrîn (1386—1418)⁵. Adresîndu-se tuturor, dar îndeosebi orașenilor din Țara Românească, Dan al II-lea îi înștiințează astfel: «... Să ducă la Brașov, și să negoțască cine ce-i place și să nu se teamă de nimic» și «... iarăși din Brașov să aducă în țara domniei-mele, cine ce-i va place și să negoțască»⁶. Cînd brașovenii nu respectă convenția, voievodul protestează imediat, adăugînd că nu-și va lăsa, în nici un caz, oamenii săi în pagubă⁷; cu alte cuvinte, încă de la finele secolului al XIV-lea și începutul celui următor, statul feudal muntean a susținut prin aparatul său politic și administrativ interesele supușilor săi. Aceeași poziție o adoptă și voievozii Alexandru Aldea⁸, Vlad Dracul⁹, Vlad Țepeș¹⁰, Radu cel Frumos¹¹, Basarab cel Bătrîn¹² ca și Basarab cel Tânăr¹³, marele

¹ Hurmuzaki-Iorga, *Documente*, XV/1, p. 1—2 (nr. II). La Slatina, brașovenii erau scutiți de plata vămii.

² Ioan Bogdan, *Documente privitoare la relațiile Țării Românești cu Brașovul...*, p. 5—6 (nr. I). La fel și confirmările ulterioare, *ibidem*.

³ *DIR*, XIII—XIV—XV, B, p. 80 (nr. 60); Gr. G. Tocilescu, *534 documente slavo-române din Țara Românească și Moldova privitoare la legăturile cu Ardealul 1346—1603*, București, 1931, p. 4 (în continuare: *534 documente...*).

⁴ I. Bogdan, *op. cit.*, p. 10 (nr. IV); Cf. Gr. G. Tocilescu, *534 documente...*, p. 8—9.

⁵ *Ibidem*, p. 27—28.

⁶ *Ibidem*, p. 27—28.

⁷ Două scrisori nedatate: *ibidem*, p. 18 (nr. 13) și p. 23 (nr. 17).

⁸ Pe la 1432—1433: I. Bogdan, *Documente și regeste*, p. 28 (nr. XXIII).

⁹ I. Bogdan, *op. cit.*, p. 43 (nr. XL) și p. 52 (nr. XLIX) și p. 45—46 (nr. XLII și XLIII); p. 55—56 (nr. LIII); p. 53 (nr. L).

¹⁰ *Ibidem*, p. 62 (nr. LXII).

¹¹ *Ibidem*, p. 71—72 (nr. LXXIV) și p. 72—73 (nr. LXXV doc. din 6 martie 1470).

¹² Silviu Dragomir, *Documente nouă privitoare la relațiile Țării Românești cu Sibiu în secolii XV și XVI*, în «Anuarul Institutului de istorie națională», IV, 1926—1927, p. 14 (nr. 5) (în continuare: «Documente nouă...»); Hurmuzaki-Iorga, *Documente*, XV/1, p. 91—92 (nr. CLX) doc. din 1474 și 14 iunie 1476).

¹³ I. Bogdan, *Documente și regeste...*, p. 99—100 (nr. C). Vezi și S. Dragomir, *Documente nouă...*, p. 20 (nr. 9): document din 1480.